Raadsvoorstel

Gemeente Bergeijk

Raadsvergadering d.d.	:	16 december 2021	Agendapunt : 8b
Afdeling	:	Beleid en Ontwikkeling	
Portefeuillehouder	:	Wethouder S.C.A. Luijten	
Onderwerp	:	Vaststellen RES 1.0	
Betreffend onderdeel programmabegroting	:	Taakveld 7 "Volksgezondheid en milieu"	

Samenvatting
Als onderdeel van het Klimaatakkoord en opdracht vanuit het Rijk hebben we als Metropoolregio Eindhoven (MRE) een zorgvuldig proces doorlopen om te komen tot de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0. De RES 1.0 bevat de gezamenlijke ambities en inhoudelijke uitgangspunten op het gebied van energiebesparing, warmtetransitie en duurzame opwek tot 2030, met een doorkijk naar 2050. Eerdere conceptversies van de RES zijn in het verleden besproken met de gemeenteraad. Nu wordt gevraagd om de RES 1.0 vast te stellen.

Inleiding
Als onderdeel van het Klimaatakkoord vraagt het Rijk iedere RES-regio om een Regionale Energiestrategie (RES) aan te leveren om te kunnen doorrekenen. De RES 1.0 van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) bevat de gezamenlijke ambities en inhoudelijke uitgangspunten op het gebied van energiebesparing, warmtetransitie en duurzame opwek tot 2030, met een doorkijk naar 2050.
De RES 1.0 die nu ter besluitvorming wordt aangeboden is een verdere verdiepingsslag ten opzichte van de eerdere concept-RES en voorlopige concept-RES 1.0 welke we respectievelijk in juni 2020 en februari 2021 met de gemeenteraad hebben besproken. Meer recentelijk is de gemeenteraad in juni 2021 – via de Colleges – gevraagd om een reactie op de concept-RES 1.0. Deze reacties zijn waar mogelijk meegenomen in de uiteindelijke voltooiing van de RES 1.0.

Voorstel
1. De Regionale Energiestrategie 1.0 van de Metropoolregio Eindhoven vast te stellen.

Beoogd effect
We bevinden ons nu op het punt dat de RES 1.0 ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de 21 gemeenteraden, twee waterschappen, provincie en Enexis. Na vaststelling van de RES 1.0 wordt deze gedeeld met het Rijk zodat er, volgens afspraak, een doorrekening gemaakt kan worden van alle RES'en in Nederland. Op deze manier kan het Rijk bepalen of we samen voldoende ambitie laten zien om de landelijke klimaatdoelen te behalen.
De reacties van de gemeenteraden op de concept-RES 1.0 zijn ook toegevoegd aan de bijlage van de RES 1.0. Ook worden ze betrokken bij de verdere uitwerking van het 'Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES' voor de MRE en daarnaast ook meegenomen in de doorontwikkeling van de RES 2.0. Volgens de meest recente leidraad dient de RES 2.0 uiterlijk op 1 juli 2023 worden opgeleverd aan het Rijk.

Na vaststelling van de RES 1.0 kan deze op (onderdelen) verankerd worden in bijvoorbeeld een structuur- of omgevingsvisie. Vooruitlopend heeft de gemeente Bergeijk bijvoorbeeld in april 2020 al een beleidskader voor grootschalige zonne- en windenergie vastgesteld en daarbij een voorkeursgebied aangewezen. Andere gemeenten zullen, mede op basis van de RES, in de toekomst ook dergelijke besluiten nemen. De gemeenten verankeren de RES ieder op een eigen tempo en werkwijze, maar de regionale samenwerking is daarbij altijd een belangrijk component. Uitgaande van het Klimaatakkoord is een gezamenlijke bijdrage aan onze klimaatdoelen cruciaal om deze te kunnen behalen.

Argumenten

1.1 De RES bevat gezamenlijke ambities en inhoudelijke uitgangspunten ten aanzien van de energietransitie

Als samenwerkende gemeenten hechten we veel waarde aan het volgen van een zorgvuldig proces om tot een RES te komen. Dit proces heeft langer geduurd dan initieel beoogd, maar gaf daardoor wel mogelijkheid om diepgaander met elkaar over de inhoud in gesprek te gaan.
Het opstellen van een RES is een landelijke verplichting die voortvloeit uit het Nationaal Klimaatakkoord. Het is een strategie om bij te dragen aan de landelijke ambitie van minimaal 49% CO_2 reductie in 2030 en (nagenoeg) klimaatneutraliteit in 2050. Met deze RES 1.0 zetten wij hierin een belangrijke stap. De RES 1.0 beschrijft wat de mogelijkheden zijn voor besparing en het grootschalig opwekken van elektriciteit en warmte in de regio. Een voorbeeld is het uitgangspunt dat de draagkracht van het landschap bepaalt wat haalbaar is qua opwek van duurzame elektriciteit. Zoals in de concept-RES is uitgewerkt gaan we nu uit van een bijdrage van 2 TWh voor onze regio aan de landelijke opgave van 35 TWh. De RES 1.0 biedt een toekomstige strategische visie, door de leidende principes, afwegingskaders en zoekgebieden tot 2030 te identificeren.

1.2 Reacties en/of adviezen op voorgaande versies zijn waar mogelijk verwerkt in de RES 1.0

De huidige versie van de RES 1.0 is in grote lijnen gelijk aan de concept-RES 1.0 die in het voorjaar van 2021 met de gemeenteraden, stakeholders en inwoners besproken is. Naast kleine toevoegingen aan het document zijn enkele adviezen vanuit de reacties van de verschillende partijen verwerkt in de huidige versie. De verschillen tussen beide versies van de RES zijn terug te vinden via de bijlagen.
In een overzicht opgenomen in de bijlagen van de RES 1.0 is daarnaast opgenomen hoe de Stuurgroep RES en het Portefeuillehoudersoverleg Energietransitie zijn omgegaan met de reacties van raden, stakeholders en inwoners. En daarmee op welke manier adviezen een plek hebben gekregen in de RES 1.0.

1.3 De Kempengemeenten hebben een andere 'status' in de RES MRE

De Kempengemeenten hebben voor het gedeelte Grootschalige Opwek de afgelopen jaren een uitvoerig traject doorlopen, waaronder de planMER. Daarbij heeft de gemeenteraad van Bergeijk tijdens de raadsvergadering van april 2020 het beleidskader voor grootschalige duurzame energie vastgesteld evenals een besluit over waar- en onder welke voorwaarden initiatieven ontwikkeld mogen worden. De resultaten van deze onderzoeken/keuzes zijn 1-op-1 overgenomen in de uiteindelijke RES 1.0, zodat we geen onnodige stappen herhalen. De inhoud van de RES 1.0 op dit onderdeel is voor onze subregio daarom wellicht minder impactvol.

1.4 Professionele stakeholders hebben ook invloed gehad op de RES 1.0

Er is periodieke afstemming met de 'Adviesgroep RES' met een vertegenwoordiging van regionale stakeholders zoals ZLTO, BMF, energiecoöperaties, woningcorporaties en een vertegenwoordiging van het bedrijfsleven. De reacties van de Adviesgroep RES samen met de regionale stakeholders op voorgaande versie van de RES zijn waar mogelijk ook meegenomen in de afronding van de RES 1.0. Ook dit is opgenomen in de bijlagen van de RES 1.0.

Kanttekeningen

1.1 De RES 1.0 is een momentopname

Na vaststelling door de gemeenteraden, twee waterschappen, provincie en netbeheerder wordt de RES 1.0 aangeboden aan het Rijk om te kunnen doorrekenen. Maar dat is niet het eindstation. Het Rijk heeft, zoals bekend, opdracht gegeven aan de regio's om de RES'en iedere twee jaar te herijken. De energietransitie is een dynamisch proces onderhevig aan verandering. Een veranderend speelveld, nieuwe technologieën, best practices, veranderende regelgeving, nieuwe- en andere stakeholders hebben allemaal invloed op toekomstige versies van de RES. Aanpassingsvermogen- en voortschrijdend inzicht zijn daarbij onontkoombaar.
De 'deadline' voor de RES 2.0 staat gepland op 1 juli 2023 en dat is relatief dichtbij. Daarnaast is de RES 1.0 nog enkel een document (op papier) waarmee alle betrokken partijen onderling vervolgafspraken zullen moeten maken om te komen tot een uitvoering in de praktijk.

1.2 De gezamenlijke opgave reikt verder dan 2030
De nadruk van de RES 1.0 ligt op 2030, maar op de lange termijn ligt er een nog grotere opgave. De energietransitie van duurzame energie in combinatie met elektrificatie van mobiliteit en verwarming legt een enorme druk op het energiesysteem. Richting 2050 is het Nationale doel een volledig werkend CO_2 neutraal energiesysteem ingericht te hebben. Het toekomstige energiesysteem zal dan ook wezenlijk afwijken van het energiesysteem zoals we dat vandaag de dag kennen. Het is belangrijk om nu al na te denken over deze opgave voor 2050. Dit zal in de loop der tijd dan ook een steeds prominentere plek krijgen in de RES.

Financiën
Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen, anders dan voorzetting van de huidige ambtelijke inzet en bijbehorende kosten die al in onze begroting verwerkt zijn.

Maatschappelijk verantwoord inkopen
Er is geen sprake van een inkoop/aanbesteding naar aanleiding van dit voorstel.

Communicatie
Communicatie over de RES 1.0 is zeker beoogd, maar ook zullen er in de nabije toekomst alweer bijeenkomsten, communicatiemomenten, persberichten etc. georganiseerd/gepland worden op weg naar de uitvoeringsafspraken van de RES 1.0 en de herijking in de vorm van de RES 2.0. Deze communicatie-uitingen worden centraal gecoördineerd door de MRE (eventueel ondersteund door de individuele gemeenten) en zullen onder andere een plek krijgen in het 'Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES'.

Uitvoering
Gelijktijdig wordt door de verschillende partijen op lokaal, subregionaal en regionaal niveau gewerkt aan de uitvoering. Daarbij kijken we als regio, net als onze inwoners, over de gemeentegrenzen heen. Er wordt intensief samengewerkt en geïnvesteerd om initiatieven verder te helpen. Continuering en verbreding van deze beweging is belangrijk. Om de RES naar uitvoering te brengen zijn grote stappen nodig. Onze ambities vragen om meerjarige samenwerking tussen overheden, netbeheerders, bedrijfsleven, inwoners en andere stakeholders. De uitvoering is bij verschillende partijen belegd en op verschillende schaalniveaus (lokaal, subregionaal, regionaal). De uitdaging is om dit goed te organiseren met alle betrokken partijen.

Om invulling te geven stellen we als regio een 'Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma RES' op welke we volgens planning begin 2022 willen afronden. Hierin zetten we als samenwerkende overheidspartners – gemeenten, provincie en waterschappen – in samenwerking met alle betrokken stakeholders beleidsmatige afspraken om in concrete projecten. We willen ons inzetten om, met de RES als vliegwiel, de gewenste energietransitie in de MRE daadwerkelijk mogelijk te maken en niet enkel op papier te laten bestaan.

Bijlagen
- Bijlage 1: Downloadlink RES 1.0 inclusief bijlagen

Advies Raadscommissie
De commissie GZ heeft in haar vergadering d.d. 30 november 2021 geadviseerd om het stuk door te geleiden naar de raadsvergadering van 16 december 2021 als bespreekstuk.

Burgemeester en wethouders van Bergeijk,

H.A.J. Loos	A. Callewaert – de Groot
Secretaris	Burgemeester